

สมรรถนะการให้การปรึกษา

Counseling Competency

เพชรรัตน์ พานิชย์¹ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์² ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา³

Received: December 25, 2019

Revised: May 1, 2020

Accepted: May 9, 2020

บทคัดย่อ

สมรรถนะการให้การปรึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการให้ความช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาในการประเมินความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง สมรรถนะการให้การปรึกษาเกี่ยวข้องกับ 1) ความเชื่อและเจตคติ 2) ความรู้ และ 3) ทักษะและกลยุทธ์ในการให้การปรึกษา ส่วนบทบาทของผู้ให้การปรึกษา คือ ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถเข้าใจปัญหาและสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับมุมมองในชีวิตของตนเอง มิใช่โน้มน้าวให้ผู้รับการปรึกษาปฏิบัติตามค่านิยม/ความเชื่อของผู้ให้การปรึกษา นอกจากนี้ สมรรถนะหลักของการให้การปรึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะพื้นฐานในการปรึกษาและสมรรถนะด้านการปฏิบัติการปรึกษาในการให้ความช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา

คำสำคัญ: สมรรถนะการให้การปรึกษา

Abstract

Counseling competencies mean the abilities of counselors in helping individuals assess their thinking, feeling and behavior so that they can determine the degree to which it is working for them. The dimensions of counseling competency involve three areas: 1) belief and attitudes, 2) knowledge, and 3) skills and intervention strategies. The counselor's role is to assist clients in making decisions that are congruent with the clients' worldview, not to convince clients to live by counselor's values. In addition, the model of counseling competence domains includes foundational counseling competencies and functional counseling competencies in working with diverse populations.

Key words: Counseling Competency

¹⁻³ สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บทนำ

ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่นำไปใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมายในโครงการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ (Quinn and others, 1990: 7) และสมรรถนะยังหมายถึง คุณลักษณะของบุคคลได้แก่ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่ส่งผลต่อบทบาท ความรับผิดชอบของบุคคล โดยมีความสัมพันธ์กับผลการทำงานนั้น ๆ สามารถทำให้เพิ่มขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกหัดและพัฒนา (Parry, 1996: 50, ปุณณสา โปธิพฤกษ์, 2558: 18) ส่วน กฤตวรรณ คำสม (2554: 19) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะในการปฏิบัติ เจตคติที่ดีต่องาน และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการบูรณาการเจตคติ ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการดำเนินการเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

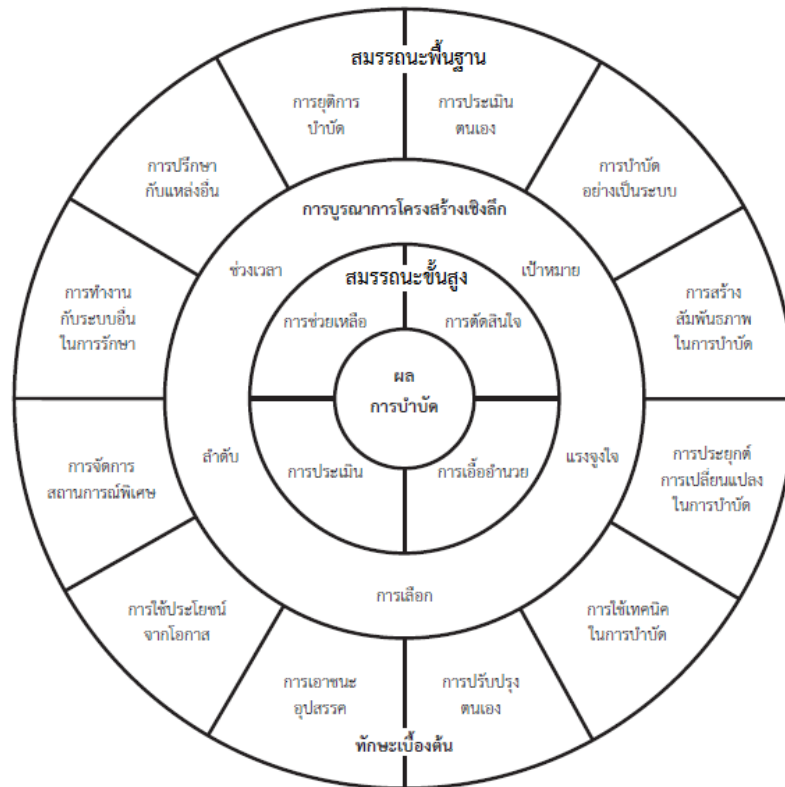
ความหมายของสมรรถนะการให้การศึกษา

สมรรถนะการให้การศึกษา เป็นความสามารถของผู้ให้การศึกษาในการดำเนินการศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎี เทคนิค และกระบวนการในการให้การศึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือผู้รับการศึกษได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Gehart, 2011: 15) ส่วน Kleinke (1994: 149-151) กล่าวว่า สมรรถนะการให้การศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้ให้การศึกษาที่จำเป็นต้องมีข้อมูล ความรู้ และทักษะ เพื่อใช้ในการให้การศึกษา ในบริบทของกระบวนการทางจิตวิทยา การประเมินผล จริยธรรม และบริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาอย่างมืออาชีพ นอกจากนี้ เพชรสุตา (2547: 2-10) กล่าวว่า สมรรถนะการให้การศึกษา หมายถึง ความสามารถในการให้การศึกษาโดยผู้ที่จะทำหน้าที่ให้การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความเจตคติที่ดีต่อการให้การศึกษา มีความรู้ และทักษะ มีประสบการณ์ในการให้การศึกษาและการช่วยเหลือ ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้รับการศึกษามีความสนใจแก้ปัญหา ปรับตัว และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะในการให้การศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้ให้การศึกษาในการประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคต่าง ๆ ของการให้การศึกษาเพื่อช่วยเหลือผู้รับการศึกษามีความรู้ เข้าใจ และยอมรับตนเอง เกิดความกระตือรือร้นในปัญหาของตนเอง สามารถวางแผน และพิจารณาหาแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบของสมรรถนะการให้การศึกษา

องค์ประกอบของสมรรถนะการให้การศึกษาประกอบด้วย 1) สมรรถนะพื้นฐานในการให้การศึกษา คือการประยุกต์ใช้ทักษะพื้นฐานในการให้การศึกษา และ 2) สมรรถนะขั้นสูงในการให้การศึกษา เป็นความสามารถในการปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อผลลัพธ์ที่ดีในการศึกษา ได้แก่ การตัดสินใจ การเื้ออำนวยการ ประเมิน และการช่วยเหลือ (Ridley and others, 2011: 11-25)

แผนภาพที่ 1 รูปแบบของสมรรถนะการให้การปรึกษา (Ridley and others, 2011: 19)

จากแผนภาพที่ 1 รูปแบบของสมรรถนะการให้การปรึกษา สรุปได้ดังนี้

1) สมรรถนะพื้นฐานในการให้การปรึกษา เป็นความสามารถในการปรึกษา 12 ด้าน ประกอบด้วย

(1) การประเมินตนเอง เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาให้ตระหนักถึงจุดอ่อนจุดแข็ง เข้าใจขอบเขตความสามารถของตนเองในการทำงาน ยิ่งผู้ให้การปรึกษามี การรับรู้ในตนเองมากเท่าไร กระบวนการในการปรึกษาก็จะเป็นการช่วยเหลือให้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นเท่านั้น ซึ่งก็จะช่วยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นในการปรึกษาให้ดีขึ้น และผู้รับบริการจะรู้สึกว่าคุณได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากผู้ให้การปรึกษาอย่างใกล้ชิด

(2) การบำบัดอย่างเป็นระบบ เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการวางระบบการปรึกษา เป้าหมายของระบบคือสัมพันธภาพในการปรึกษา เช่น การลดความวิตกกังวล และป้องกันความปลอดภัยให้ผู้รับบริการ ระบบจริยธรรมในการแจ้งเกี่ยวกับรูปแบบของการปรึกษา ความเคารพในวัฒนธรรมของผู้รับบริการ และการแจ้งอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อความมั่นใจของผู้รับบริการ

(3) การสร้างสัมพันธภาพในการบำบัด เป็นความสามารถที่สำคัญอย่างยิ่งระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับบริการ สัมพันธภาพในการปรึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางบวกในกระบวนการและเทคนิคในการปรึกษา สัมพันธภาพในการปรึกษาเน้นที่ความร่วมมือของ

ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับบริการเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรึกษา ความร่วมมือนี้จะส่งผลต่อผลลัพธ์ของการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพจะร่วมมือสร้างสรรค์และสนับสนุนความสัมพันธ์กับผู้รับบริการโดยการใช้ความเข้าใจ ความจริงใจ และการเข้าถึงผู้รับบริการ

(4) การประยุกต์แผนการเปลี่ยนแปลงในการบำบัดเป็นความสามารถในการประยุกต์แนวคิดเพื่อปรับกรอบการทำงานเพื่อบรรลุผลในการปรึกษาผู้ให้การปรึกษาสามารถเข้าใจถึงความร่วมมือโดยให้แผนแนวคิดที่ซับซ้อนในกระบวนการเปลี่ยนแปลงของการปรึกษาและใช้ความเข้าใจนี้เป็นแนวทางในการปรึกษา ความสามารถด้านนี้จะใช้ทักษะ เช่น การตระหนักรู้และการระบุความซับซ้อนในการปรึกษาและนำสิ่งที่คล้ายคลึงกันมาบูรณาการ

(5) การใช้เทคนิคในการบำบัด เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการนำวิธีการต่าง ๆ ของการให้การปรึกษาให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) การปรับปรุงตนเอง เป็นความสามารถในการนำผลการประเมินและข้อมูลย้อนกลับจากกระบวนการปรึกษามาพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

(7) การเอาชนะอุปสรรค เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการบริหารจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

(8) การใช้ประโยชน์จากโอกาส เป็นความสามารถในการใช้โอกาสและการใช้การเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการให้การปรึกษา

(9) การจัดการสถานการณ์พิเศษ เป็นความสามารถในการจัดการกับพฤติกรรมฉุกเฉินหรือวิกฤตที่อาจจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายหรือจริยธรรม โดยผู้ให้การปรึกษาต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือทันที

(10) การทำงานกับระบบอื่นในการรักษา เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ในการดูแลผู้รับบริการ เช่น จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักกายภาพ ผู้รับบริการบางรายต้องการให้สาขาวิชาชีพอื่น ๆ ช่วยเหลือสมาชิกในบ้าน ผู้ให้การปรึกษาสามารถเติมเต็มผู้รับบริการได้ด้วยระบบสาขาวิชาชีพที่เหมาะสมตามขอบเขตและหน้าที่

(11) การปรึกษากับแหล่งอื่น ๆ เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการขอข้อมูล เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลหรือรายละเอียดของผู้รับบริการเพิ่มมากขึ้น

(12) การยุติการบำบัด เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการยุติการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถใช้ศักยภาพในการดูแลช่วยเหลือตนเองต่อไป

2) สมรรถนะขั้นสูงในการให้การปรึกษา เป็นความสามารถที่จำเป็นเพื่อมุ่งไปที่ผลลัพธ์ในการปรึกษาประกอบด้วย การตัดสินใจ การใช้อำนาจ การประเมิน และการช่วยเหลือ ดังนี้

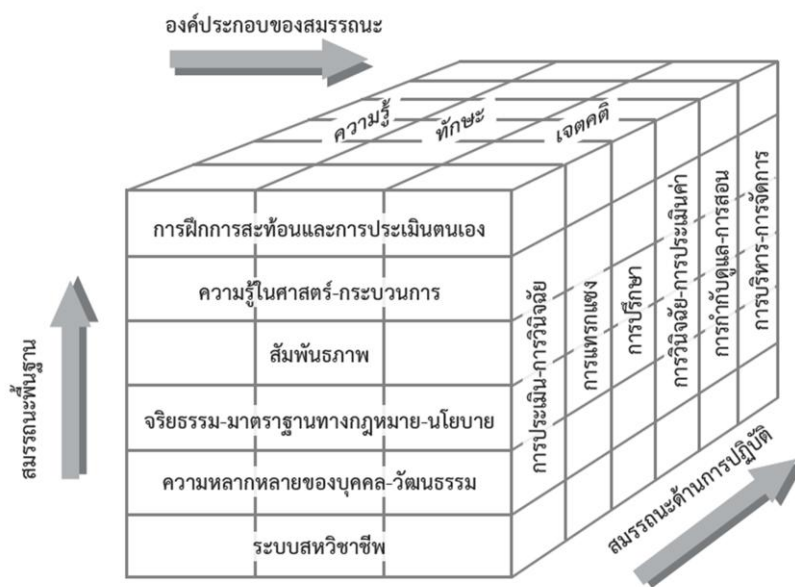
(1) การตัดสินใจ เป็นความสามารถในการวางทิศทางในการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาที่ไม่ตัดสินใจอย่างมีเป้าหมายจะทำให้การให้การปรึกษาล้มเหลวได้ เพราะขาดจุดสนใจและกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายในการปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญคือ (1) ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นซึ่งจะขึ้นอยู่กับผู้รับบริการแต่ละคน และ (2) ผู้ให้การปรึกษาจะต้องช่วยวางเป้าหมายและให้ข้อมูลที่เหมาะสมกับผู้รับบริการ

(2) การเอื้ออำนวย เป็นความสามารถในการใช้กระบวนการให้การปรึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการ ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยเหลือผู้รับบริการให้บรรลุเป้าหมายจะต้องมีเจตคติ ความรู้ และทักษะในการให้การปรึกษาที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับผู้รับบริการ

(3) การประเมิน เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการค้นหาปัญหาและช่วยเหลือผู้รับบริการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การประเมินอาจจะเกิดขึ้นตลอดกระบวนการ การให้การปรึกษาจนถึงสรุปผลในการปรึกษา การประเมินอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษายอมรับและปรับตัวจากข้อผิดพลาด ผู้ให้การปรึกษาสามารถใช้การประเมินในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพได้และใช้กลยุทธ์ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการปรึกษา

(4) การช่วยเหลือ เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการจัดการช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการ การรักษาและช่วยป้องกันหลังจากได้รับการปรึกษาช่วยผู้รับบริการวางแผนตนเองตามทรัพยากรและโครงสร้างของระบบทางสังคมที่ช่วยสนับสนุนได้

นอกจากนี้ Rodolfa and others (2005: 347-354) ได้เสนอสมรรถนะหลักในการให้การปรึกษา 2 ด้าน ดังนี้ 1) สมรรถนะพื้นฐานในการให้การปรึกษา เป็นสมรรถนะที่ให้ความสำคัญกับเจตคติ ความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่เป็นพื้นฐานสำหรับการให้การปรึกษาของผู้ให้การปรึกษา และ 2) สมรรถนะในการปฏิบัติในการให้การปรึกษา โดยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการให้การปรึกษาโดยบูรณาการความรู้และทักษะพื้นฐานและความรู้ทักษะทางทฤษฎีไปใช้ในการให้การปรึกษา และการประเมินผลการปฏิบัติการให้การปรึกษา

แผนภาพที่ 2 รูปแบบของสมรรถนะทางจิตวิทยาการศึกษา (Rodolfa and others, 2005: 115)

1) สมรรถนะพื้นฐานในการให้การปรึกษา ประกอบด้วย

(1) ฝึกการสะท้อนและการประเมินตนเอง เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการรับรู้ในตนเอง มีความตระหนักในสภาวะอารมณ์ของตน ซึ่งจะทำให้ผู้ให้การปรึกษาสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการให้การปรึกษาได้ ไม่ปล่อยให้ความรู้สึกเหล่านั้นมีผลต่อการให้การ

ปรึกษา มีการตระหนักรู้อย่างมีสติและยอมรับประสบการณ์ของผู้รับบริการ ได้แก่ การฝึกการสะท้อน การประเมินตนเอง และการดูแลตนเอง

(2) ความรู้ในศาสตร์-กระบวนการ เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการใช้ความรู้ทางวิชาการเพื่อตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นจริงในการให้การปรึกษา ตระหนักในทักษะเฉพาะและความสามารถของตนเองในการให้การปรึกษา สามารถประเมินผลและบรรลุเป้าหมายที่เป็นจริงได้ ได้แก่ ความเข้าใจในศาสตร์ พื้นฐานทางวิชาการในทางจิตวิทยา และพื้นฐานของงานปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

(3) สัมพันธภาพ เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการอย่างอบอุ่นและลึกซึ้ง การให้เกียรติด้วยการยอมรับความรู้สึก ความคิดเห็น มีการเอื้ออาทร ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะทางอารมณ์ และทักษะการแสดงออก

(4) จริยธรรม-มาตรฐานทางกฎหมาย-นโยบาย เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการควบคุมและจัดการพฤติกรรมของตนเองตามกรอบของจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถตัดสินใจเลือกที่จะยอมทำตามหรือเพิกเฉยต่อการควบคุมจากอิทธิพลภายนอก มีความมั่นคงและยอมรับต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ได้ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ การแสดงท่าทาง ความรับผิดชอบ การตระหนักในสวัสดิภาพอื่น ๆ และลักษณะความเป็นมืออาชีพ

(5) ความหลากหลายของบุคคล-วัฒนธรรม เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการยอมรับคุณค่า ค่านิยม และความเชื่อของผู้รับบริการและตัดสินใจเลือกแนวทางที่สอดคล้องกับตนเอง เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการและสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ มีคุณค่า และมีประโยชน์ ได้แก่ ความรู้ทางจริยธรรม กฎหมาย และมาตรฐานทางวิชาชีพและแนวทางการปฏิบัติ การตระหนักรู้และการประยุกต์ใช้การตัดสินใจทางจริยธรรม และการจัดการทางจริยธรรม

(6) ระบบสหวิชาชีพ เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความจริงใจและยอมรับนับถือในความคิดเห็นและการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้มีความสามารถในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือประสบการณ์ และสามารถสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการได้ ได้แก่ ความรู้ในการแบ่งปันและเผยแพร่ประเด็นสำคัญให้กับวิชาชีพ หน้าที่ในสหวิชาชีพที่ซับซ้อนและบริบทระหว่างสหวิชาชีพ ความเข้าใจวิธีในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานระหว่างสหวิชาชีพ/การปรึกษาที่ช่วยส่งเสริมผลลัพธ์ และการยอมรับและการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลจากวิชาชีพอื่น

2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการให้การปรึกษา ประกอบด้วย

(1) การประเมิน-การวินิจฉัย เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการประเมินและการวินิจฉัยปัญหาและประเด็นของผู้รับบริการ ได้แก่ กระบวนการในการสร้างความรู้ และการใช้กระบวนการในการปฏิบัติ

(2) การช่วยเหลือ เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการใช้ความรู้และทักษะตามแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคเพื่อช่วยบรรเทาความทุกข์และเพื่อส่งเสริมสุขภาพและสุขภาวะของผู้รับบริการ ได้แก่ ความรู้ในการช่วยเหลือ ทักษะในการช่วยเหลือ การใช้เทคนิค การประเมินค่า กระบวนการ และการวางแผนในการช่วยเหลือ

(3) การปรึกษา เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการให้คำแนะนำหรือการช่วยเหลือเพื่อตอบสนองกับความต้องการหรือเป้าหมายของผู้รับบริการ ได้แก่ บทบาทในการปรึกษาคำถามเพื่อการส่งต่อ การค้นหาด้วยการสื่อสารถึง และการใช้กระบวนการ

(4) การวิจัย-การประเมินค่า เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการประเมินประสิทธิภาพของการให้การปรึกษา ได้แก่ การวัดและการประเมินทางจิต การประเมินค่ากระบวนการ การใช้กระบวนการ การวินิจฉัย กรอบแนวคิดและการแนะนำ และการสื่อสารในการค้นหา

(5) การกำกับดูแล-การสอน เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการกำกับดูแลการให้การปรึกษาให้เป็นไปตามกรอบการทำงานที่เหมาะสม และความสามารถในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้รับบริการ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความคาดหวังและบทบาท ขั้นตอนและกระบวนการ การพัฒนาทักษะ การตระหนักรู้ในปัจจุบันที่กระทบต่อคุณภาพ การมีส่วนร่วมในกระบวนการการกำกับดูแล และจริยธรรมและประเด็นทางกฎหมาย

(6) การบริหาร-การจัดการ เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการบริหารจัดการการปฏิบัติงานให้การปรึกษาให้เป็นไปตามกระบวนการและดำเนินการไปตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดการ การบริหาร ภาวะผู้นำ การประเมินค่าของการจัดการและภาวะผู้นำ การสนับสนุน และการเปลี่ยนแปลงระบบ

Swank (2010: 29) ได้ศึกษาสมรรถนะการให้การปรึกษาซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะ การจัดการ และการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ที่เติมเต็มความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการให้การปรึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักจริยธรรมและความเชี่ยวชาญในการจัดการ และการปฏิบัติงาน

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะในการให้การปรึกษา คือ ความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคต่าง ๆ ของการให้การปรึกษาเพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาทางด้านอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม ผู้ให้การปรึกษาที่มีสมรรถนะในการให้การปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษารับรู้ตระหนักรู้ปัญหาของตนเอง เข้าใจปัญหา/เรื่องราวของตนเอง สามารถตัดสินใจที่จะเลือกการกระทำที่เหมาะสมตามความต้องการของตน และสามารถป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองได้ในที่สุด

สมรรถนะในการให้การปรึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติการให้การปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้ให้การปรึกษา ดำเนินการ วางแผน และปรับกระบวนการให้การปรึกษาตามความเหมาะสมของผู้รับบริการปรึกษาแต่ละคน และใช้เป็นเพื่อเป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบและประเมินความสามารถในการดำเนินการกระบวนการให้การปรึกษาด้านต่าง ๆ ของผู้ให้การปรึกษาและประเมินผลของการให้การปรึกษา โดยสมรรถนะในการให้การปรึกษาประกอบด้วย 1) สมรรถนะพื้นฐานในการปรึกษา คือ ความรู้ความสามารถและทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษาของผู้ให้การปรึกษาและ 2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการปรึกษา คือ ความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการนำความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีการให้การปรึกษาลู่การปฏิบัติกับผู้รับบริการปรึกษา

การพัฒนาการให้การปรึกษา

สมรรถนะการให้การปรึกษา สามารถพัฒนาได้โดยใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ของการให้การปรึกษา เช่น ทฤษฎีการให้การปรึกษายึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้การปรึกษาจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการให้การปรึกษาทวินิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษาเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้การปรึกษาการรู้คิด-พฤติกรรม และทฤษฎีการให้การปรึกษาการเผชิญความจริง ซึ่งทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้รับ การปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1) การตระหนักรู้-รับรู้ตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้รับการปรึกษาสามารถเปิดเผยเรื่องราวปัญหา ความคับข้องใจ ความขัดแย้งในใจ และประสบการณ์ในอดีต สามารถระบายอารมณ์ความรู้สึกหรือ ความต้องการที่ค้างคาใจของตนออกมาได้ รับรู้ถึงสาเหตุของปัญหาและความต้องการของตน ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน

2) การเข้าใจตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้รับการปรึกษาเกิดสติ มีความเข้าใจในความต้องการและ ความคาดหวังของตน เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง มองตนเอง และสิ่งรอบตัวในทิศทางใหม่ เกิดการยอมรับในตนเองและผู้อื่น และสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลรอบ ข้างและครอบครัว

3) ความสามารถในการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้รับการปรึกษาตัดสินใจ เลือกเส้นทางในการแก้ปัญหา เพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกและการกระทำ มีความพยายามที่จะต่อสู้หรือเผชิญกับปัญหาอย่างมีเป้าหมาย สร้างการเปลี่ยนแปลงตาม ความต้องการของตน สามารถควบคุมอารมณ์และการยับยั้งชั่งใจของตน และสามารถตัดสินใจเลือก ทางเดินชีวิตของตนเอง

4) ความสามารถในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองให้เจริญงอกงาม มุ่งเน้นให้ผู้รับ การปรึกษามีความรับผิดชอบในการกระทำของตน ช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองในการแก้ไขปัญหา สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลรอบข้างและครอบครัวได้

บทสรุป

สมรรถนะการให้การปรึกษามีเป้าหมายการเพิ่มพูนขีดความรู้ความสามารถและทักษะที่ จำเป็นในการให้การปรึกษาของผู้ให้การปรึกษาโดยมุ่งเน้นที่ 1) สมรรถนะพื้นฐานในการปรึกษา หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษาของผู้ให้การปรึกษา และ 2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย (1) ความรู้ความสามารถและทักษะใน การประยุกต์แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคการให้การปรึกษาของผู้ให้การปรึกษา และ (2) การนำความรู้ ความสามารถและทักษะตามแนวคิดของทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ ของการให้การปรึกษาสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นให้ผู้ให้การปรึกษาตระหนักรู้-รับรู้ปัญหาของผู้รับบริการ เข้าใจปัญหาหรือเรื่องราวของ ผู้รับบริการ กระตุ้นให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาของตน และพัฒนาและให้ การช่วยเหลือผู้รับบริการให้เกิดการตระหนักรู้-รับรู้ตนเอง เกิดการเข้าใจตนเอง มีความสามารถใน การตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง และมีความสามารถในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนา ตนเองให้เจริญงอกงาม

จากแนวทางสมรรถนะการให้การปรึกษาทำให้พบส่วนสำคัญในการดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทิศทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างและรายละเอียดในด้านต่าง ๆ ของสมรรถนะการให้การปรึกษาไม่เพียงแต่ตำแหน่งของนักจิตวิทยาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้ปฏิบัติงานทางวิชาชีพในตำแหน่งอื่น ๆ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์และปรับใช้ในการทำงาน ได้แก่ ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ดูแลหอพักนักศึกษา เจ้าหน้าที่คุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์และพยาบาล เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติงานให้การปรึกษาควรพิจารณากรอบแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคการให้การปรึกษาของสมรรถนะการให้การปรึกษาตามความเหมาะสม เพื่อให้การช่วยเหลือผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กฤตวรรณ คำสม. (2554). **การศึกษาและการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพชรสุดา เพชรใส. (2547). **การศึกษาและพัฒนาสมรรถภาพในการให้คำปรึกษาสำหรับครูแนะแนว**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Gehart, D.R. (2011). **Theory and planning in counseling and psychotherapy**. CA: Brooks/Cole.
- Kleinke, C.L. (1994). **Common principles of psychotherapy (counseling)**. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Parry, S.B. (1996). The quest for competencies. **Training**. 33(7), 48-56.
- Quinn, et al. (1990). **Becoming a master manager: A competency framework**. New York: Wiley.
- Ridley, R.C., Mollen D. & Kelly M.S. (2011). Counseling Competence: Application and Implication of a Model. **The Counseling Psychologist**. 39(6), 865-885.
- Rodolfa, et al. (2005). A cube model for competency development: Implication for psychology educators and regulators. **Professional Psychology: Research and Practice**. 36(4), 347-354.
- Swank, J.M. (2010). **Assessing the psychometric properties of the counseling competencies scale a measure of counseling skills, dispositions, and behaviors**. Doctor of Philosophy in the College of Education. Orlando, Florida: University of Central Florida.

.....